

կը, տեղատարափ անձրևներն ու սարսափելի հեղեղները, որոնք աշխատասէր գիւղացու արտերն ու այգիներն են սրբում-տանում և նրան օրական մի կտոր չոր հացի կարօտ թողնում: Այս և այսպիսի սոսկալի չարիքների գէժ կռուելու ոչ մի հնար ու միջոց չունի այն դժբախտ ժողովուրդը, որ բացի Նոյ նահապետից մնացած հընադարեան երկրագործական պարապմունքից, ուրիշ ոչինչ չգիտէ: Այսպիսի մի երկրագործ, աշխատասէր, ժրաջան և պատուական ժողովուրդ այսօր գտնւում է ամենադժբաղդ և անտանելի վիճակի մէջ հետեեալ պատճառով: Կառավարութիւնը Կովկասում գլխահարկը վերացնելուց յետոյ երբ պետական տուրքերը նշանակեց հողերի վրայ, այն օրից էլ Ուտիացոց երկրի աշխատասէր երկրագործ ժողովրդի արեւ խաւարեց: Ահա թէ ի՞նչպէս: Կառավարութեան այդ օրէնքի հրատարակուելուց յետոյ պետական հողաբաժինները դեռ ևս չչափած և գիւղական համայնքներին չբաժանած, Բումի ճարպիկ թուրք բէկերը մի խորամանկ խաղ խաղացին միամիտ գիւղացիների գլխին: Գիւղացիների տգիտութիւնից և պարզամտութիւնից օգտուելով, նրանք իրենց բազմաթիւ ծառաներով ու արբանեակներով մարդիկ պատրաստեցին, որոնք սկսեցին գիւղացոց մոլորեցնել սուտ խոստումներով և ոսկեղէն դատարկ յոյսերով: Շատերին հաւատացրին, թէ «այս ինչ, այն ինչ պետական հողաբաժինները ցոյց տուէք, որ նրանք բէկական են, այն ժամանակ մենք ձեզանից տասանորդական տուրք չենք